

ГОЛОСІЇВСЬКА РАЙОННА В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ
З ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ № 87 ІМЕНІ О.П.ДОВЖЕНКА МІСТА КИЄВА

Методична розробка
«Впровадження технології розвитку критичного мислення
на уроках з основ здоров'я»

Учитель-методист
спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів
з поглибленим вивченням української мови
та літератури №87 ім. О.П Довженка
Писаренко Любов Іванівна

2020

АНОТАЦІЯ

Методична розробка «Впровадження технології розвитку критичного мислення на уроках з основ здоров'я» стосується актуальної проблеми розвитку критичного мислення школярів.

Методична розробка представляє собою набір прийомів що використовується на уроках «Основ здоров'я» для розвитку критичного мислення:

- сенкан (синквейн);
- мозкова атака
- гра шифрувальник, екологічна гра, гра магазин
- групова дискусія
- дерево рішень

Запропоновані завдання направлені саме на забезпечення успішного опанування комплексом мисленнєвих операцій, що характеризується здатністю людини:

- аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел;
- бачити проблеми, ставити запитання;
- висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;
- робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його.

Ці матеріали також можуть бути використані для пропаганди знань методик серед вчителів, батьків.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. Методи формування та розвитку критичного мислення	7
РОЗДІЛ 2. Практична реалізація досвіду	10
ВИСНОВКИ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ... Ошибка! Закладка не определена.	
ДОДАТКИ.....	18

ВСТУП

Сучасна модель освіти націлена на досягнення основної мети — розвиток особистості учня через призму формування життєво-необхідних компетентностей. Впровадження гуманістичної парадигми у освітій процес веде до певної зміни ролі й функцій вчителя, зростання його самостійності на етапі прогнозування, конструювання й організації навчально-виховного процесу, що приводить відповідно до підвищення його компетентності та відповідальності за результати своєї праці. Нові вимоги ставлять за практично значущу мету діяльності вчителя не тільки управління процесом засвоєння учнями знань, а більшою мірою педагогічний супровід формування компетентної особистості учня.

Сучасне інформаційне суспільство — період високих технологій, що потребує «всебічно розвинену, **здатну до критичного мислення цілісну особистість**, патріота з активною позицією, інноватора, здатного змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя». На цьому акцентується увага у концепції «Нової української школи».

Здатність критично мислити є досить цінним умінням для людини XXI століття, вимушеної практично безперервно перебувати під інформаційним тиском і численними спробами інформаційного маніпулювання свідомістю громадян, в комунікаційних контактах із іншими людьми тощо. До цього додаються швидкі соціально-економічні зміни і трансформація щоденного буття.

Для кожної людини існує, щонайменше, три причини, чому саме зараз необхідно розвивати критичне мислення?

1. Мова, що використовується людьми, часто є маніпулятивною, двозначною. Крім того, ми мислимо стереотипами, говоримо стереотипами.

2. Усі ЗМІ контролюються або великими корпораціями, або політиками, які часто маніпулюють нашими поглядами. Зараз над нами прокочуються хвилі інформаційної війни і багато хто просто тоне в них.

3. Інтернет усе частіше стає для нас основним джерелом інформації. Тому,

якщо ми хочемо бути дійсно самостійними і успішними у своїй діяльності, нам треба стати критичними мислителями.

Відсутність системної роботи з медіа грамотності, нездатність більшості дорослих відрізнити факти від думки, виявити недостовірну інформацію, так само як і нездатність знайти потрібну інформацію, - є наслідком недостатньої уваги до цих питань у середній школі.

Відповідно до вимог Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти одним із важливих завдань суспільствознавчої освіти є розвиток критичного мислення школярів. У зв'язку із цим постає кілька важливих запитань:

- 1) що таке критичне мислення?
- 2) як закласти розвиток критичного мислення школярів у навчальні програми та плани?
- 3) як забезпечити діагностику навичок критичного мислення?

Власне, поява терміну «критичне мислення» не лише започаткувало новий напрям у дослідженні процесів мислення, а й докорінно змінили стереотип щодо слів з коренем «критик». Останнім часом проблема розвитку критичного мислення як моделі для навчання і виховання громадян суспільства майбутнього перебуває в центрі уваги зарубіжних і вітчизняних педагогів. Інтерес до технології критичного мислення як освітньої інновації виник в Україні наприкінці ХХ століття.

Актуальність розвитку критичного мислення особистості зумовлена інтенсивними соціальними змінами, за яких виникає необхідність у її пристосуванні до нових політичних, економічних та інших умов, у вирішенні нею проблем, значна частина яких непередбачувана. Становлення інформаційної цивілізації, демократичний поступ країни визначають важливість критичного мислення для вітчизняної освітньої системи. Адже критичне мислення є не тільки наслідком демократії, а й важливим чинником її формування.

Сучасному суспільству потрібна інформована та компетентна особистість, яка спроможна приймати самостійні рішення і нести відповідальність за свої

вчинки. Людина з критичним розумом здатна вимогливо оцінювати свої думки, ретельно перевіряти рішення, зважувати всі аргументи «за» і «проти», виявляючи тим самим самокритичне ставлення до своїх дій.

Метою формування критичного мислення є підготовка громадян для відкритого суспільства, здатних до формування думок, розумного вибору між конкуруючими ідеями, вирішення проблем та відповідного обговорення ідей.

РОЗДІЛ 1

Методи формування та розвитку критичного мислення

Початки технології розвитку критичного мислення були закладені бразильським педагогом-гуманістом П.Фрейре й викладена в його роботі «Педагогіка пригноблених», яка побачила світ у 1970 році.

Теорія освіти П.Фрейре базується на твердому переконанні, що будь-яка людина здатна критично усвідомлювати реальність свого особистого і соціального життя, виявляючи його суперечності, перетворювати цю реальність шляхом практичних дій. Він розглядає поняття «пробудження свідомості» як всезростаюче об'єктивне і критичне усвідомлення реальності, яка оточує нас, з метою її зміни.

У 90-і роки ХХ століття американські вчені Бостонського університету К.Мерedit, Ч.Темпл, Дж.Стіл запропонували методичну систему «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» [3], що містить одну з відповідей на запитання: «Як вчити критично мислити?»

Сьогодні науковці та вчителі в Україні використовують методи та стратегії технології розвитку критичного мислення, узагальнюють теоретичні положення та набувають власний практичний досвід.

Критичне мислення – це процес, під час якого людина може охарактеризувати явище або предмет, виразити своє ставлення до нього шляхом полеміки або аргументації власної думки, знайти вихід з будь-якої ситуації.

Критичне мислення – це вміння активно, творчо, індивідуально сприймати інформацію, оптимально застосовувати потрібний вид розумової діяльності, різносторонньо аналізувати інформацію, мати особисту, незалежну думку та вміти коректно її відстоювати, уміти застосовувати здобуті знання на практиці.

Критичне мислення – це процес, який найчастіше починається з постановки проблеми, продовжується пошуком і осмисленням інформації, закінчується прийняттям рішення щодо розв'язання поставленої проблеми.

Критичне мислення має такі характеристики:

1. Самостійність. Ніхто не може мислити за людину, висловлювати її думки, переконання, ідеї тощо. Мислення стає критичним тільки якщо носить індивідуальний характер.

2. Постановка проблеми. Критичне мислення досить часто починається з постановки проблеми, бо її розв'язання стимулює людину мислити критично. Початок розв'язання проблеми – це збирання інформації за нею, бо роздумувати «на порожньому місці» фактично неможливо.

3. Прийняття рішення. Закінчення процесу критичного мислення – це прийняття рішення, яке дозволить оптимально розв'язувати поставлену проблему.

4. Чітка аргументованість. Людина, яка мислить критично, повинна усвідомлювати, що часто одна і та ж проблема може мати декілька розв'язань, тому вона повинна підкріпити прийняте нею рішення вагомими, переконливими, власними аргументами, які б доводили, що її рішення є найкращим, оптимальним.

5. Соціальність. Людина живе в соціумі. Тому доводити свою позицію людина повинна в спілкуванні. У результаті спілкування, диспуту, дискусії людина поглиблює свою позицію або може щось змінити в ній.

Загальна мета цієї технології – «...підготовка громадян для відкритого суспільства, здатних до формування думок, розумного вибору між конкуруючими ідеями вирішення проблем та відповідного обговорення ідей». Центральною категорією технології є критичне мислення, під яким розуміється процес розгляду ідей з багатьох поглядів згідно зі змістовими зв'язками та порівняння їх з іншими ідеями. Розвиток критичного мислення передбачає формування в учнів певних здібностей та умінь:

- ❖ *знання* – здатність повторити щось суттєве в тій формі, в якій воно було викладене і почуте;

- ❖ *розуміння* – здатність викласти ідеї своїми словами або іншим способом;

❖ *використання* – вміння побачити можливість застосування певної ідеї до іншого випадку;

❖ *аналіз* – вміння знайти причини і наслідки та інші складові комплексної ідеї;

❖ *синтез* – вміння поєднати кілька ідей в одну нову або взяти ідею з одного середовища і переформувати її в іншу; вміння робити висновки щодо адекватності певної ідеї або джерела для пояснення якогось явища.

Автори технології вважають, що формування критичного мислення відбувається у три етапи, тому й навчальне заняття складається з трьох блоків :

Евокація – збудження інтересу учнів, заохочення їх до формування цілей навчання.

Усвідомлення значення (реалізація змісту) – дослідження проблеми, набуття нових знань для побудови міркування.

Рефлексія (міркування, відтворення) – охоплення значення змісту ідей, поширення знань у нові контексти.

Інноваційна значущість технології розвитку критичного мислення полягає у характері взаємовідносин всіх учасників навчально-виховного процесу:

- на уроці створюється особлива атмосфера взаємодовіри, взаємоповаги та успіху;
- використовуються стилі спілкування і діяльності на основі партнерства та захоплення спільною творчою діяльністю;
- учитель не навчає, виховує та розвиває, а організовує їх діяльність і ненав'язливо, без категоричності та авторитарності співпрацює з учнями, навчаючись і самовдосконалюючись разом з ними.

Основна ідея технології розвитку критичного мислення – створити таку атмосферу навчання, при якій учні спільно з учителем активно працюють, свідомо з учителем активно працюють, свідомо розмірковують над процесом навчання, відстежують, підтверджують, спростовують або розширюють знання, нові ідеї, почуття або думки про навколишній світ.

РОЗДІЛ 2

Практична реалізація досвіду

Форми уроку технології критичного мислення відрізняються від уроків з традиційним навчанням. Учні не сидять пасивно, слухаючи вчителя, а стають головними дійовими особами уроку, вони думають і згадують, діляться міркуваннями один з одним, читають, пишуть, обговорюють прочитане. Далі прийоми відображають лише невелику частину наявних методичних розробок в цій області. Їх я найчастіше використовую у своїй роботі. Ці прийоми дозволяють мені зробити учнів більш самостійними, критично мислити, відповідально і творчо ставитися до навчання.

Мозкова атака

Не плутати з психологічним прийомом стимулювання творчості «мозковий штурм». При цьому обидва ці словосполучення є варіантами перекладу англійського терміна «brainstorming», проте використовуються в різних сферах і виконують різні функції. Як методичний прийом мозкова атака використовується в технології критичного мислення з метою активізації наявних знань на стадії «виклику» при роботі з фактологічним матеріалом.

1 е т а п: Учням пропонується подумати і записати все, що вони знають або думають, що знають, по даній темі.

2 етап: Обмін інформацією.

Рекомендації до ефективного використання:

1. Жорсткий ліміт часу на 1-му етапі 5-7 хвилин;
2. При обговоренні ідеї не критикуються, але розбіжності фіксуються;
3. Оперативний запис висловлених пропозицій.

Можлива індивідуальна, парна і групова форми роботи. Як правило, їх проводять послідовно одну за іншою, хоча кожна може бути окремим самостійним способом організації діяльності. Примітка: парна мозкова атака дуже допомагає учням, для яких складно висловити свою думку перед великою аудиторією. Обмінявшись думками з товаришем, такий учень легше виходить на

контакт зі всією групою. Зрозуміло, робота в парах дозволяє висловитися набагато більшому числу учнів.

Групова дискусія

Дискусія від лат. – дослідження, розгляд, обговорення якогось питання. Учням пропонується поділитися один з одним своїми знаннями, міркуваннями, висновками. Обов'язковою умовою при проведенні дискусії є:

- повага до різних точок зору її учасників;
- спільний пошук конструктивного вирішення виниклих розбіжностей.

Групова дискусія може використовуватися як на стадії виклику, так і на стадії рефлексії. При цьому в першому випадку її завдання: обмін первинною інформацією, виявлення суперечностей, а в другому – це можливість переосмислення отриманих відомостей, порівняння власного бачення проблеми з іншими поглядами і позиціями. Форма групової дискусії сприяє розвитку діалогічності спілкування, становленню самостійності мислення.

Наприклад, на урок в 6-му класі з теми «Безпека при користуванні засобами побутової хімії» діти підготували повідомлення про шкідливість засобів побутової хімії для здоров'я людини і довкілля. В ході дискусії назвали більш безпечні засоби для прибирання, порівняли їх недоліки і переваги, і проголосували за вибір більш екологічних засобів.

Дуже цікаві дискусії з питання, наприклад, коли доцільніше чистити зуби вранці: до сніданку чи після, «Фаст-вуд: за і проти», «Правильний сніданок» тощо.

Сенкан

Французи придумали вірш, який назвали «сенкан». Кажуть, у вільному перекладі це означає «п'ять натхнень» або «п'ять талантів».

Сенкан— інноваційний прийом на узагальнення.

Правила написання цього чуда такі:

Перший рядок – *іменник*, або поняття, яке власне і потрібно осмислити.

Другий рядок – *два прикметника*. Вони дають опис властивостей або ознак вибраного для сенкану предмета чи об'єкта.

Третій рядок – *три дієслова*: дії, які виконує цей об'єкт.

Четвертий рядок – *речення із чотирьох слів*, яке передає особисте відношення автора сенкану до предмету чи об'єкту.

В **п'ятому рядку** міститься одне слово – *синонім* іменника або ваші асоціації до цього слова.

Я використовую цей прийом на етапі рефлексії для синтезу та узагальнення отриманої інформації з метою активізації творчих здібностей учнів. Це може бути як індивідуальна форма роботи (домашнє завдання, практична вправа), так і групова (конкурс сенканів на визначену тему, аналіз неповного сенкану і доповнення невивантаючої частини). Учням подобаються ці завдання. Сенкан має свої правила і тому треба навчити формулювати свої знання чітко, коротко, відокремлювати найголовніше. І до однакових образів діти складають різні сенкани в залежності від того, що привертає їх увагу, чи більше вражає.

Дерево рішень

Дуже часто нам приходиться робити вибір між чимось значущим для нас і тим, що нам важливо для нашого здоров'я. Чи завжди людина вибирає на користь свого здоров'я? Чи, можливо, піддається тим спокусам, які нав'язуються оточенням, рекламою, чи є результатом власної некомпетентності. І такі рішення людина приймає тільки сама.

Практична робота «Дерево рішень» представляє собою чарівне дерево, яке має різні контури зліва і справа. На ньому можуть дозрівати плоди, які ви любите, а може й нічого не вирости. Коріння цього дерева – це ваші рішення, а плоди – результат рішень: соковитий плід або суха мертва гілка. Все залежить від вас!

Наприклад, ви вирішили, що будете їсти багато солодкого, солоного, гострого, жирного, тому що ви це любите. Тоді ваш вибір в лівій частині дерева, це один з чорних сухих коренів, які має сухі мертві гілки.

Якщо ви приймаєте рішення – раціонально і різноманітно харчуватися, виконувати правила гігієни, відмовитися від шкідливих звичок, то ваш вибір –

корінь з правої частини дерева, потужний, живий, наповнений соками, який живить всім необхідним плоди та листя.

В результаті ця частина дерева – зелена з красивими здоровими плодами.

Тут буяє життя! І тільки ви самі це можете вирішити .

Гра «Народна мудрість говорить...»

Варіант 1. При проведенні гри "Навчає народна мудрість" учитель пише прислів'я на двох аркушах паперу: на одному – початок, на другому – кінець. Аркуші перемішуються та роздаються дітям. Учні повинні знайти другу частину свого прислів'я, утворити пару або ланцюжок та пояснити, як його зміст пов'язаний з темою уроку.

Такі «розірвані» прислів'я я підготувала до тем «Екологія», «Здоров'я».

Варіант 2. З метою активізації пізнавальної діяльності учнів їм пропонується провести екологічний аналіз приказок та прислів'їв.

Клас ділиться на дві або більше груп, кожна отримує по одній приказці. Протягом однієї хвилини групи пробують виявити в ній зміст або знайти підтвердження певної екологічної закономірності.

Наприклад, приказка «Більше лісу – більше снігу, більше снігу – більше хліба» дозволяє побудувати логічний ланцюжок: ліс затримує сніг, перешкоджає його видуванню, весною утримує коренями вологу, в результаті чого найближчі сільгоспугіддя менше страждають від її нестачі.

Можна запропонувати для обговорення наступні приказки:

Багато снігу – багато хліба.

Невисокий лісок, а від вітру захищає.

Що посієш – те й пожнеш.

Варіант 3. Учням роздаються деформовані прислів'я. Їм потрібно зібрати ці прислів'я і визначити їх тему (головну думку).

Добрі, прикрашають, справи, людину.	Доброта Чуйність
Не, прикрашає, одяг, а, справи, добрі, людину.	

Знайдеш, друга, а, бережи, шукай	Вміння дружити
Птах, дружбою, людина, сильна, а, крилами	
Землю, праця, сонце, прикрашає, а, людину.	Працьовитість
Правда, за, світліша, сонце, ясне.	Чесність

Вправа «Екологічна етика». Основна мета: актуалізація учнями свого відношення до домашніх тварин і рослин, освоєння відповідальності за їх утримання.

Учні вибирають рослини чи тварини, яких вони тепер чи в майбутньому збираються завести в себе дома, зважаючи на існуючі умови, свої можливості та симпатії.

Треба скласти список всього, що їм слід підготувати, перш ніж рослина чи тварина оселиться в їхньому домі.

Потім учні складають свій етичний кодекс утримання вдома представника світу природи, в якому відтворенні їх обов'язки, гарантії, очікування тощо.

Вправа «Я, мабуть, зробив би так...»

Учням пропонується висловити свою думку з приводу почутого (приводиться текст).

Тема: взаємини людини та домашніх тварин, співчуття до всього живого.

Вчитель зачитує текст, написаний від особи незвичайного домочадця – пінгвіна. Потім пропонує учням в якості домашнього завдання написати міні-твір на тему відносин людей до домашніх любимчиків. Наприклад, «Записки кота Васьки», «Мемуари старого Полкана», «Мрії папуги Гоші», «Страждання кактуса», «Мольба вологолюбивого папоротника про рукотворний дощ» тощо.

ВИСНОВКИ

Отже, критичне мислення – процес розгляду ідей з багатьох точок зору, відповідно до їх змістовних зв'язків та порівняння з іншими ідеями. Критичне мислення допомагає навчатися через те, що дитина бачить, чує, робить, відчуває. Воно допомагає вдумливо читати, виражати свої думки вголос і на папері. Воно вчить дітей самостійно міркувати. Ще Конфуцій говорив: « Навчання без міркування – марна праця! ».

Насправді, в методичній літературі пропонується безліч різних видів роботи, вправ, націлених на розвиток мислення учнів. Головне – вміло застосовувати їх на практиці, спонукати учнів до активної діяльності. Дуже важливо, щоб учні зрозуміли, що навіть найменший самостійний крок на шляху розв'язання проблем є важливим!

Завдання вчителя – раціонально поєднувати різні рівні пізнання у навчанні залежно від теми уроку; спиратися на метод чергування прийомів організації навчально-пізнавальної діяльності, що в свою чергу забезпечує підтримку постійного інтересу на уроці; забезпечує вироблення в учнів уміння критично ставитися до будь-якої інформації.

Власний досвід свідчить про те, що які б інноваційні технології ми не впроваджували в практику, досягти успіху можна лише зацікавивши учня на уроці, коли, розвиваючи свої здібності, він задовольняє пізнавальні потреби. І тут мені допомагають стратегії технології розвитку критичного мислення.

Застосування технології розвитку критичного мислення під час вивчення навчальних дисциплін, як на уроках, так і в позакласній роботі, створює додаткову мотивацію до навчання. Учні добре засвоюють матеріал, тому що це їм цікаво.

Учні середньої ланки здатні досягнути критичне мислення на тому рівні вишуканості думки, що відповідає їхньому вікові. Вони з радістю беруть участь у розв'язанні складних проблем та виявляють свою спроможність у прийнятті рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біда О. Структура і методика інтерактивного уроку // Початкова школа. – 2007.– №7.
2. Васильєва Н.М. Застосування інтерактивних методів навчання на уроках предметів гуманітарного циклу //Управління школою. – 2005. – № 34. – С. 22-24.
3. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П. Критичне мислення: як цього навчати. – Х.: Основа, 2007. – 110 с.
4. Гейко І. Використання інтерактивних форм і методів навчання. З досвіду роботи //Тема. – 2004. – № 3/4. – С. 229-232.
5. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 176 с.
6. Голодюк Л. Як навчити учнів спілкуватися на уроці // Рідна школа. – 2001. – № 9.
7. Гра «Дебати»: принципи, методи та організація // Все для вчителя. – 1998. – № 13-14. – С.13-15.
8. Єльнікова О.В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій // Імідж сучасного педагога. – 2001. – № 3-4 (14-15). – С. 71-74.
9. Іванішена С. Форми та методи інтерактивного навчання // Початкова школа. –2006. – №3.
10. Іванов І. П. Енциклопедія колективних творчих справ. – М.: Педагогіка, 1989.– 207 с.
11. Іванов І. Л. Педагогіка колективних творчих справ,– К.: Освіта, 1992.– 95 с.
12. Інноваційні технології на уроках читання: методична система ЧПКМ / Упоряд. Франчук О.В. – Х.: Основа, 2009. – 192 с.
13. Інтерактивне навчання [Добірка статей] // Початкова школа. – 2006. – №44. – С.1-23.

14. Пометун О.І., Пироженко Л. В. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. /За ред. О. І. Пометун. – К.І.А.С.К., 2003. – 192 с.

ІНТЕРНЕТ – ДЖЕРЕЛА

- <http://osvita.ua/school/technol/982/>
- <http://osvita.ua/school/technol/6630/>
- <http://www.lycem-do-dytyny.com/interaktyvni-metody-navchannia>
- http://tme.uomo.edu.ua/docs/Dod/3_2010/Bronzel.pdf
- http://www.bohdan-books.com/userfiles/file/books/lib_file_201372450.pdf
- http://mobiro.ru/doc/112600/Interaktivni_tehnologii_navchannja/

ДОДАТКИ

Додаток А

Урок _____ Дата _____ Клас _____

Тема: *Реклама і здоров'я. Вплив реклами на рішення і поведінку людей.*

Мета і завдання: сформувати в учнів уявлення про рекламу, познайомити з видами реклами, вміння критично ставитися до реклами, приймати правильні самостійні рішення. Розвивати уважність, мислення, вміння аналізувати, робити висновки. Виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Обладнання: презентація, плакати, клей, малюнки, ножиці.

Хід уроку

1. Організація початку уроку.

- Наш урок почнемо такими словами:

Я здоров'я вам бажаю!

Бо його не купиш.

Для життя – це головне

А інше сам здобудеш.

- Я бажаю вам на уроці бути активними, уважними і винахідливими.

Сподіваюся, що цей урок залишить у вас відмінний настрій.

2. Постановка проблемного питання.

Гра «Магазин»

Покласти на стіл банан, яблуко, насіння, пачку печива, сік і певний невідомий предмет, загорнутий в кольоровий пакетик. Запропонувати учням «купити» для себе продукти.

- Який товар ви б купили? Поясніть свій вибір.

- А чому ніхто з вас не купив би ось цей пакетик? (Ми не знаємо, що в ньому)

- А якщо я скажу, що в пакеті дуже смачна цукерка, її смак неповторний.

Хто побажає придбати цей товар?

- Чому ви змінили свою думку? (Отримали інформацію про товар)

- Тобто, інформація про товар вплинула на ваш вибір.

Гра « Шифрувальник »

Розшифруйте за допомогою підказки.

А -1; О -2; Л -3; С – 4

Рек31м1 – це п2ширення від2м24тей пр2 т2в1ри, п243уги, щ2б привернути ув1гу п2купців 1б2 4п2жив1чів.

Реклама – це поширення відомостей про товари, послуги, щоб привернути увагу покупців або споживачів.

3. Оголошення теми і мети уроку

«Реклама і здоров'я. Вплив реклами на рішення людини ».

Ми будемо вести розмову про рекламу, як про один з найвпливовіших джерел інформації, познайомимося з історією виникнення реклами, її видами, способами поширення реклами, навчимося критично ставитися до реклами шкідливих продуктів.

4. Вивчення нового матеріалу

«Реклама, навіщо вона нам потрібна?» - таке питання ми задаємо собі, коли вона в черговий раз перервала перегляд цікавого фільму чи улюбленого телешоу.

Реклама - інформація, яка привертає увагу до чого-небудь або підтримує інтерес до об'єкту. Щоб більше дізнатися про рекламу давайте дізнаємось коли і де виникла перша реклама .

- Перші рекламні повідомлення з'явилися ще за часів Стародавнього Єгипту. Археологи виявили папірус, залишений господарем якогось раба. Документ розхвалював фізичну витривалість, відмінне здоров'я і інші якості невільника, щоб для нього швидше знайшовся покупець.

- Перші «рекламщики» з'явилися пізніше - в епоху Древньої Греції. Вже тоді по міських вулицях і площах бродили глашатаї, зазивали народ піснями, що спонукають купити що-небудь або скористатися якоюсь послугою.

- Перші близькі до сучасних рекламні оголошення народилися в Стародавньому Римі. Їх писали прямо на стінах будинків. Переходячи від хати

до хати, городяни могли дізнатися про місце і час гладіаторських боїв, про продаж невільників, домашньої худоби і будь-яких товарів.

- Винахід друкарського верстата ознаменував новий період у розвитку реклами. Вважається, що першу офіційну рекламу випустила лондонська газета, яка пообіцяла нагороду за повернення 12 вкрадених коней.

"Реклама двигун торгівлі".

Здійснюючи покупку, ми мимоволі звертаємо увагу на розрекламовані товари. Але чи дійсно вони кращі за ті, які не рекламують? Дуже часто в рекламі перебільшують гідності товару і нічого не говорять про негативи. Ми з вами споживачі, повинні навчитися критично ставитися до всього, про що говорять і показують в рекламі.

Тож давайте познайомимося з деякими рекламними хитрощами.

- Перша рекламна хитрість називається «Ефект зірки». Відомі актори, співаки, спортсмени розповідають, що вони користуються цим товаром.

- Друга хитрість називається «Ефект експерта». Актори в ролі лікарів розповідають про ефективність ліки або зубної пасти.

- Наступна хитрість «Ефект популярності». У рекламі стверджують, що з цим товаром ти станеш набагато популярніше в своєму колі.

- Дуже часто в рекламі використовується хитрість «Ефект розпродажу». Оголошують останній день акції, кількість товару обмежена, а знижка діє тільки кілька днів, купиш товар - отримаєш подарунок, першим п'яти покупцям - подарунок.

Щоб не купувати те, що тобі не потрібно або не підходить, або навіть те, що для тебе небезпечно, треба навчитися розпізнавати дійсну і помилкову інформацію і рекламні хитрощі.

Реклама повинна відповідати наступним вимогам:

- максимум інформації при мінімумі слів;
- доказовість і дохідливість;
- стислість і лаконічність;
- видовищність, оригінальність і неповторність в деталях.

Найефективнішими способами реклами є засоби масової інформації: газети; телебачення; радіо. З їх допомогою реклама стає доступною для величезної кількості споживачів, швидко запам'ятовується, стає легко впізнаваною. Візитна картка кожної реклами - слоган і логотип.

Отже, реклама товарів і послуг, які потребують продажу є комерційною рекламою. Це один із самих розповсюджених видів реклами.

А щоб краще розібратися в комерційній рекламі, виконаємо руханку

Ось сухарики в пакеті. (Не купую)

Макарони і спагеті. (Купую)

Чіпси смажені хрусткі. (Не купую)

А ось булочки м'які. (Купую)

Помідори з огірками. (Купую)

А ось фанта з бульбашками. (Не купую)

Групова дискусія

Вправа «Дізнайся рекламу»

I група – СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА

II група – КОМЕРЦІЙНА РЕКЛАМА

Дізнайтеся рекламу по слогану:

1. Як підключитися до національної мережі цифрового телебачення?
(Цифровий приймач T2)
2. Звільни свою дику натуру (Lion)
3. Відмінний результат без переплат (Гала)
4. Райська насолода (Баунті)
5. Спробуй новий формат пригод (Живчик)
6. Веселіше, прибирати тричі швидше...(Містер Пропер)
7. Ваш щоденний догляд для красивої та сяючої шкіри (мило ДАВ)
8. Тут все, навіть, більше (Розетка)

9. Зняти біль допомагає, радість руху повертає. (Долобене-гель)

10. Найкраще для чоловіків (Джилет)

Інколи на телебаченні або на вуличних банерах можна побачити рекламу, яка пропагує здоровий спосіб життя чи інші важливі цінності.

Таку рекламу називають **соціальною**.

➤ Соціальна реклама спрямована на досягнення благодійних або суспільно корисних цілей: реклама здорового способу життя; боротьба з забрудненням навколишнього середовища; реклама громадських організацій і фондів, які допомагають дітям-сиротам, людям з обмеженими можливостями, бездомним тваринам.

➤ Дуже важко уявити наше сучасне суспільство без телефону, планшета, ноутбука, а головне - інтернету.

5. Рефлексія

Підсумовуючи все сказане про рекламу, давайте визначимо позитивний і негативний вплив реклами на дітей.

У вас на партах лежать «монетки», а на дошці зображено два глечики з написами «Позитивний вплив», «Негативний вплив». Прочитайте напис на «монетках» і визначте вплив реклами на дітей, потім прикріпіть «монетки» на відповідний глечик.

6. Підсумок уроку

- На цьому наш урок закінчується. Я вам вдячна за активну роботу.

Д/З

I група комерційна реклама

II група соціальна реклама